

zaaknummer 2013 T978(1)

Beslissing 14 maart 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klagster,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
lid van de Congregatie van de Zusters van Barmhartigheid, Maastricht.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 5 september 2013. Op 18 november is bij de griffie een aanvulling op het klaagschrift binnengekomen.

Op 2 januari 2014 is bij de griffie een verweerschrift op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat namens aangeklaagde, te Tilburg.

Op 22 januari 2014 zijn ter griffie nadere stukken van de zijde van mr. Weller voornoemd ontvangen.

Voorts zijn op 25 januari 2014 en op 29 januari 2014 stukken van Mr. Weller ontvangen, waaronder emailverklaringen van mevr. [naam] en mevr. [naam].

Op 13 februari 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller voornoemd.

Aangeklaagde is verschenen. Zij werd vergezeld door zuster [naam], algemeen overste van de Congregatie van de Zusters van Barmhartigheid in Maastricht en de heer [naam], vicaris van de Religieuzen van het Bisdom Luik.. Aangeklaagde werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Baetens voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager stelt dat hij in de periode van april 1957 tot en met medio 1968 door aangeklaagde seksueel is misbruikt.

Klager voert daartoe aan dat hij op een leeftijd van drie maanden uit huis is geplaatst en op advies van de Raad voor de Kinderbescherming in [instelling] is opgenomen. Klager weet dat hij de tweede zoon is uit een gezin met zes kinderen. Klager heeft zijn vader nooit gekend en zijn moeder heeft in [jaar] een einde aan haar leven gemaakt. Klager heeft geen contact met zijn broers en zussen, behalve met zus [naam], die in een psychiatrische inrichting verblijft.

Aangeklaagde was een van de verzorgende zusters in [instelling]. Klager kan zich aangeklaagde goed herinneren, omdat hij haar feitelijk als zijn moeder heeft beschouwd. Van aangeklaagde heeft klager begrepen dat zij hem vanaf het eerste moment heeft verzorgd, maar zijn eigen herinneringen gaan terug tot zijn zesde levensjaar.

Klager weet zich te herinneren dat hij sliep op de slaapzaal van zuster [naam] en dat aangeklaagde hem regelmatig uit bed kwam halen en meenam naar boven naar haar chambrette. Aangeklaagde werd dan geaaid, een beetje gekieteld en gestreeld en kwam ook bij aangeklaagde in bed liggen. Klager vond daar niets vreemds aan. Hij was dit immers van jongs af aan gewend en beschouwde aangeklaagde als zijn moeder. Klager weet nog dat aangeklaagde haar toog uitdeed en dat er een enorme lange onderbroek tevoorschijn kwam, die er heel anders uitzag dan zijn eigen onderbroek. Aangeklaagde deed dan ook haar ondergoed uit en vervolgens gingen zij op bed liggen om wat te knuffelen. Soms kreeg klager ook een snoepje of een koekje. Gaandeweg werd klager in de richting van het geslacht van aangeklaagde geleid. Klager weet zich te herinneren dat hij aangeklaagde kusjes moest geven en dat hij ook haar geslacht moest likken. Dit alles ging echter zo zonder druk en spelenderwijs, dat klager niet heeft bemerkt dat dit niet zou mogen of dat er sprake was van seksueel misbruik. Klager geeft aan dat hij zelf nooit door aangeklaagde bij haar in bed in zijn kruis is betast.

Voor zover klager zich kan herinneren werd klager minimaal eenmaal per maand door aangeklaagde naar haar chambrette gehaald, van zijn zesde jaar tot aan zijn elf en halve levensjaar, het moment waarop aangeklaagde plotsklaps uit het leven van klager verdween.

Klager werd door aangeklaagde ook wel in het kruis gegrepen, telkens als hij in zijn broek had geplast. Dit knippen ging over de broek heen en niet in het blote geslacht. Overigens kneep elke zuster hard en gemeen, zodra je in je broek had geplast.

Klager neemt het aangeklaagde nog kwalijk dat zij zonder iets te zeggen uit zijn leven is verdwenen. Hij weet nog dat hij vlak vóór haar vertrek gesommeerd werd naar de chambrette van aangeklaagde te komen. Zij heeft toen gezegd: ‘mama is erg stout geweest, ik zie het niet meer zitten, ik denk dat ik ga uittreden’.

Na het vertrek van aangeklaagde was klager niet meer te houden op het internaat en is hij overgeplaatst naar een internaat in Tilburg, alwaar hij ook ernstig is misbruikt.

2.2 Klager heeft het navolgende steunbewijs aangedragen:

- de toestemmingsverklaring van mevrouw [naam], bekend onder klachtnummer 2011 T274, wier klacht gegrond is verklaard;
- de verklaring van mevrouw [naam], die overigens zelf geen klacht tegen aangeklaagde heeft ingediend;
- de verklaring van de heer [naam], wiens klacht niet gegrond is verklaard wegens gebrek aan bewijs;

- de zaak van mevrouw [naam], bekend onder klachtnummer 2012 T725, wier klacht gegrond is verklaard, ;
- de verklaring van de partner van klager, mevrouw [naam] d.d. 29 oktober 2013,
- de verwijfsbrief van de huisarts naar de psycholoog mevrouw [naam] d.d. 5 november 2013
- de toestemmingsverklaring van mevr. [naam], gedateerd 12 december 2013;
- de emailverklaringen van mver. [naam] en mver. [naam].

2.3 De gevolgen van de gebeurtenissen voor het persoonlijk leven van klager zijn gedurende het gehele leven van klager merkbaar geweest. Na de L.T.S. heeft klager diverse baantjes gehad, maar hij kon niet goed omgaan met gezag. Op eenentwintigjarige leeftijd heeft klager zich als zelfstandige gevestigd en in 1981 een [bedrijf] geopend in [plaats]. Klager exploiteert deze zaak samen met zijn partner, met wie hij al dertig jaar samenwoont. Kort na het aangaan van de relatie heeft klager verteld dat hij al op jonge leeftijd was misbruikt, zonder veel op details in te gaan uit angst dat de relatie dan niet zou voortduren. Klager heeft altijd moeite gehad met lichamelijk contact en nooit kinderen gewild. Met huilende kinderen kan klager absoluut niet overweg.

In 2006 is klager tijdelijk, in verband met woedeaanvallen, onder behandeling geweest van een psycholoog.

2.4 Het doel van de klachtenprocedure is voor klager op de eerste plaats om erkenning te verkrijgen voor wat hem is aangedaan. Klager wil daarbij dat er maatregelen tegen aangeklaagde worden genomen. Klager hoopt, wanneer zijn klacht gegrond wordt verklaard, wat meer rust te vinden in zijn leven. Ten slotte zou klager het op prijs stellen om een persoonlijk gesprek met aangeklaagde te hebben.

3. Het verweer

3.1 Mr. Baetens voornoemd voert namens aangeklaagde de verdediging.

Aangeklaagde heeft zich verweerd en ontkent met nadruk de aantijgingen van klager. Zij acht de beleving van klager verregaand onjuist en in ieder geval lijkt de herinnering van klager op een aantal punten aantoonbaar onjuist.

3.2 Klager stelt dat het misbruik van 1957 tot 1968 heeft plaatsgevonden in [instelling]. Zoals aangeklaagde al eerder heeft verklaard is zij pas in [maand] 1962 in [instelling] geplaatst en vertrok zij in [maand] 1963 voor een retraite naar [plaats] waarvan zij in [maand] 1963 terugkeerde in [instelling]. In [maand] 1967 ging zij naar een kindertehuis in [plaats] en keerde zij in [maand] 1969 terug naar [instelling]. In verband met de sluiting van [instelling] vertrok aangeklaagde in [maand] [jaar] wederom naar [plaats], waar zij gedurende vijfendertig jaar werkzaam is geweest als gezinsverzorgster. Aangeklaagde stelt dan ook dat zij nimmer klager van jongs af aan kan hebben verzorgd en daarbij dat zij nooit bemoeienis heeft gehad met baby's.

3.3 Aangeklaagde stelt voorts dat de jongens op een slaapzaal sliepen die onder toezicht van zuster [naam] stond. Aangeklaagde hield 's nachts toezicht in een van de meisjesslaapzalen, welke een verdieping hoger lag. Het is, volgens aangeklaagde, volstrekt onvoorstelbaar dat zij klager ongezien voor zuster [naam] regelmatig uit de slaapzaal haalde en hem een etage mee naar boven nam. Klager spreekt bovendien van gele gordijnen bij de chambrette, terwijl aangeklaagde zeker weet dat het blauwe gordijntjes waren, omdat aangeklaagde deze zelf had genaaid.

3.4 Het is voor aangeklaagde voorts niet duidelijk hoe klager ooit onder de trappen onder de toeg van aangeklaagde heeft kunnen gluren, omdat de trappen gesloten zijn. De beleving van klager raakt ook hier niet de werkelijkheid, aldus aangeklaagde.

Aangeklaagde hecht er voorts waarde aan te benadrukken dat zij voor klager nooit de moederrol heeft willen en mogen vervullen.

3.5 De als steunbewijs aangevoerde kwesties zijn van een hele andere orde dan de onderhavige. De verklaring van de partner, die na aandringen van aangeklaagde is geproduceerd, houdt niets specifiek over de klacht in en de overgelegde verklaring van de huisarts benoemt alleen relatieproblematiek als reden voor verwijzing naar een psycholoog.

Aangeklaagde hecht er ten slotte waarde aan mee te delen dat zij ter zitting zal verschijnen om gehoord te worden in aanwezigheid van klager.

4. Reactie op het verweer

4.1 Mr. Weller heeft namens klager een bericht van de gemeente [naam] van de afdeling Burgerzaken overgelegd waaruit blijkt dat aangeklaagde van [maand] 1963 tot [dag] [maand] 1971 heeft ingeschreven gestaan op het adres van [instelling] te [plaats]. Voorts verwijst mr. Weller naar het reeds ingenomen standpunt van de Klachtencommissie ten aanzien van genoemde periode in de zaak bekend onder nummer 2012 T725. De Klachtencommissie heeft in deze zaak vastgesteld dat voldoende aannemelijk is geworden dat aangeklaagde in ieder geval van 1 januari 1967 tot oktober 1968 in [instelling] werkzaam is geweest.

4.2 Daarnaast wijst mr. Weller op de op 29 januari 2014 ingediende email verklaringen van [naam] voornoemd en [naam] voornoemd, die beiden hebben verklaard dat zij het zo vreemd vonden dat er twee jongetjes op het internaat waren, klager en een vriendje, die altijd enorm close waren met aangeklaagde. In die tijd werd niet begrepen dat deze twee jongens aangeklaagde in de armen vielen, terwijl de andere kinderen juist zo bang voor aangeklaagde waren.

.

5. Ter zitting

5.1 Ter zitting is gebleken dat de confrontatie tussen klager en aangeklaagde te veel emoties oproep. Partijen zijn na een schorsing vervolgens afzonderlijk gehoord in het bijzijn van de raadslieden.

5.2 Klager heeft ter zitting gesteld dat hij voor de wijding van aangeklaagde mee had gemogen naar [plaats] en dat hij de prachtig versierde kapel had gezien. Hij mocht echter niet bij de wijding zijn, maar moest buiten op een bankje wachten.

5.3 Ter zitting heeft mr. Weller verklaard dat ook als onderdeel van de klacht heeft te gelden dat klager door aangeklaagde met enige regelmaat op de jongensslaapzaal onder dan wel boven de broek in zijn kruis is geknepen.

Voorts heeft mr. Weller de stelling van klager ten aanzien van de kleur geel van de gordijnen van de chambrette van aangeklaagde gestaafd met de verklaring van een professionele fotograaf. De gordijnen van de chambrette op de zwart-wit foto zijn grijs. Dit zou duiden op

gele gordijnen. Wanneer de gordijnen van de chambrette blauw waren geweest, zoals aangeklaagde heeft betoogd, zouden deze op de zwart-wit foto als zwart zijn overgekomen.

5.3 Aangeklaagde heeft ter zitting aangevoerd dat zij in [plaats] is gewijd, maar dat bij die gelegenheid alleen familie aanwezig was en zeker geen kinderen. Aangeklaagde ontkent dat zij klager heeft meegenomen. Zo ontkent aangeklaagde eveneens dat zij ooit jongens van de slaapzaal heeft gehaald, dan wel jongens in hun kruis heeft geknepen.

5.4 Voorts heeft aangeklaagde verklaard dat de op de foto getoonde chambrette niet van haar was en dat zij toch zeker zelf weet dat zij blauwe gordijnen uit een oude spreid had genaaid. De gordijnen die daarmee werden vervangen waren ook blauw, maar wat verschoten. Ten slotte heeft aangeklaagde geëmotioneerd verklaard dat zij niet begrijpt waar al deze aantijgingen vandaan komen. Zuster [naam] heeft daartoe aangevuld dat zij het tragisch vindt waarmee aangeklaagde nu al jarenlang wordt geconfronteerd. Zuster [naam] zit al heel lang in het bestuur van de Orde en zij heeft nog nooit iets negatiefs over aangeklaagde vernomen.

5.5 Mr. Weller heeft daaraan toegevoegd dat de doofpot de vaste regel is in de R.K. Kerk.

5. De beoordeling

5.1 Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

5.2 Allereerst dient te worden beoordeeld of de handelingen die klager aangeklaagde verwijt zijn te kwalificeren als seksueel misbruik. De Klachtencommissie onderscheidt hierbij twee verschillende situaties.

Klager heeft gesteld dat hij:

1. door aangeklaagde 's nachts uit zijn bed werd gehaald en werd meegenomen naar haar kamer, alwaar aangeklaagde klager eerst streelde en gaandeweg klager naar haar geslachtsdeel leidde om haar oraal te bevredigen;
2. door aangeklaagde met enige regelmaat boven dan wel onder de broek in zijn blote geslachtsdeel werd geknepen op de slaapzaal om te voelen of hij wellicht in zijn bed had geplast.

De Klachtencommissie is van oordeel dat zowel de handelingen zoals genoemd onder 1 als het genoemde onder 2 kunnen worden gekwalificeerd als seksueel misbruik. Beide handelingen dienen naar objectieve maatstaven in redelijkheid geduid te worden als gedragingen zoals omschreven in artikel 1.3 van de Procedure.

5.3 Vervolgens dient de Klachtencommissie te onderzoeken of het aannemelijk is dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De verklaring van klager is op de Klachtencommissie terecht overgekomen. Door aangeklaagde zijn alle handelingen die klager haar heeft verweten met klem ontkend.

Voor het tweede onderdeel van de klacht, te weten het met enige regelmaat op de jongensslaapzaal boven of onder de broek betasten van het geslachtsdeel van klager, wordt onvoldoende bewijs aanwezig geacht. Het is niet aannemelijk geworden dat aangeklaagde in de periode dat klager in [instelling] verbleef een vaste taak had op de jongensslaapzaal. Volgens de getuige [naam] in de zaak van de heer [naam] tegen aangeklaagde (2011T518) is er slechts sprake geweest van een enkele keer dat zij heeft gezien dat aangeklaagde als invalster op de jongensslaapzaal mchicp. In de onderhavige zaak is niet aannemelijk gemaakt dat aangeklaagde vaker dan een enkele keer op de jongensslaapzaal heeft gewerkt. Reeds op die grond kan niet worden aangenomen, dat klager met enige regelmaat door aangeklaagde aan zijn geslachtsdeel is betast. Ook voor het aannemen van een incidentele keer bestaat op grond van een en ander te veel twijfel en dient rekening te worden gehouden met de mogelijkheid dat klager zich in deze vergist in de persoon van de pleger

Voor het eerste onderdeel van de klacht is evenmin voldoende bewijs geleverd. De als steunbewijs ingediende verklaringen van mevr. [naam], mevr. [naam], mevr. [naam] en mevr. [naam] hebben alle betrekking op seksueel misbruik van geheel andere aard, te weten het betasten/knijpen in de vagina van meisjes, terwijl klager in deze aangeklaagde verwijt dat hij in een intieme (een soort moeder-kind) relatie door aangeklaagde is gestreeld en gekust en dat hij aangeklaagde daarbij ook oraal heeft moeten bevredigen.

Van het bestaan van deze bijzondere moeder-kindrelatie, die door aangeklaagde ten stelligste is betwist, is onvoldoende gebleken. De voor het bewijs daartoe ingediende emailverklaringen van [naam] en [naam], zijn daartoe volstrekt onvoldoende.

Voorts wordt ook in de verklaring van mevr. [naam], de partner van klager, onvoldoende steun gevonden voor de ernstige vorm van misbruik waarvan aangeklaagde wordt beschuldigd.

Ook overigens zijn geen feiten of omstandigheden gebleken die dit onderdeel van de klacht in enige mate van betekenis ondersteunen.

5.4 Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de Klachtencommissie niet zal adviseren de klacht gerond te verklaren.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Zusters van Barmhartigheid te Maastricht de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 14 maart 2014 door mr. H.J. Schepen., voorzitter, drs. N.A.M. Beelen en drs. J.L.H.H. Kunnen, leden, bijgestaan door mr. I.C.T.M. Jongens-Manders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.